

ЛАУРЕАТИ ЖУРНАЛІСТИКИ 2020

Найпрестижнішу премію Львівщини в галузі літературознавства, театрального, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, журналістики, дизайну, народної творчості у номінації «Журналістика та публіцистика» ім. В. Чорновола за 2020 рік здобув головний редактор Жидачівської районної газети «Новий час» АНДРІЙ ДАНИЛЕЦЬ. Високопредиствницьке журі таким чином відзначило дворічний цикл його публіцистичних матеріалів під назвою «Війна, якої немає».

– Андрію, що для Вас особисто є отримання цієї відзнаки?

– В першу чергу, я вважаю що це відзнака для нашого часопису і ми, без перебільшення, гордимось, що з поміж усіх достойних вибороли саме наші, мої матеріали. По-друге, постать В'ячеслава Чорновола є знаковою для кожного у кого Україна – це трохи більше, ніж держава. А тому відзнаку імені цієї Великої Людини, як і відзнаку імені нашого патріарха Володимира Здоровети кожному журналісту отримати є за честь.

– Про що вони, матеріали, які ви подавали на конкурс?

– Про справжніх українців, про неоголошену війну, про людські долі солдат цієї війни, про тяглість поколінь українців, які пройшовши через горнило кількох воєн, залишилися твердими у своїх переконаннях, поглядах, вірі в те що прийде час і (запануємо ми браття у своїй сторонці)...

– Герої ваших розповідей: де ви з ними «перетиналися» і як склалися їх долі?

– Було по різному: хтось приїжджав з війни додому і ми розмовляли на місці в Жидачеві, до когось, як приміром, до хлопців з «добробатів» їздив на передову у Широкине, Водяне, тоді і з'явився цикл публікацій під назвою «Війна, якої немає, солдати, яких не існує». Окрема тема – це роздуми про життя 95 річного вояки «дивізії Галичина» мудрого і розважливого Романа Мацука, який є хорошим другом нашої редакції.

Питаєте про долі цих солдат, вони теж строкати, як і те наше життя: з війни людина повертається іншою. Найбільше болять, що четверо молодих людей про яких ми розповідали читачам сьогодні вже у «кращому світі»... Немає з нами Героя України Тараса Матвіва, який загинув, рятуючи з під ворожого обстрілу двох солдат, важка хвороба забрала «друга Червня» – Андрія

Гергерта – командира 8 добробату УДА «Аратта», який з першого дня на війні і з простого сержанта став командиром у підпорядкуванні якого було 300 бійців. Не має «друга Гані», прізвиська якої я так і не знаю, але вона відповідала за інформаційне забезпечення в «Аратті». Не має «друга Карася»...

Але, на жаль є й інші долі: приміром, з хлопчиною, який на Гандзюк вилитв кислоту, я цілий день провів у Широкино, і він мені здавався дуже позитивним, а як воно потім вийшло...

Вже, згодом, для себе, проводячи паралель між поколіннями, тим і сьогоднішнім, я мимоволі прийшов до висновку, що вони, не зважаючи на вік, мають одну спільну рису: для них гасло «Україна понад усе» не просто слова, а заклик до дії.

– А як ви прийшли в журналістику?

– О, моя «стега журналістська» дуже цікава. Не пам'ятаю, хто з «великих» сказав, але звучить приблизно так: є тільки три професії, коли «обов'язок понад усе»: медик, журналіст і священник. Так от, я мав бути у всіх цих іпостасях. Я дипломований медик – з відзнакою закінчив Самбірське медучилище і близько десяти років працював у медицині. Міг, як і фельдшер Бориславського медучилища, а сьогодні Блаженніший Святослав Шевчук, стати священником, бо в ті часи відродження нашої Церкви, чомусь хлопців з мед-закладів дуже агітували йти в семінарію і кілька людей пішло. А журналістом я став долею випадку, хоч ще після школи хотів і мав задатки до журналістики. Але тато відмовив, враховуючи що я був фізично «не дуже», казав, посміхаючись, що не зможу камеру носити, бо тяжка... Але, видно від долі не втечеш і вже 23 роки топчу цю цікаву і непросту стежку.

Інтерв'ю Марії Тамчин.

Старий рік минає – новий настає...

У цій споконвічній людській круговерті наш Брат завше вірить у щасливу долю прийдешнього, у нові журналістські відкриття, життєві стежини, щиро сердно дякує силі і мужності духу, що хоч і не перемогли, але гідно вистояли, не здалися – пандемії, безкарності, економічній кризі, російським фейкам та кулям, Укрпошті, драконівським медіа нововведенням, падінню читацької аудиторії, викликам часу... На безгрошів'ї, в умовах виживання друковані, електронні, інтернет видання Львівщини не втратили робочих місць, за жодних обставин не стояли осторонь найважливіших проблем держави і людини. Свідчення цьому – передноворічні одкровення редакцій.

У році Новому бажаємо щиро гармонії, радості, щастя і миру! Натхнення, достатку, добра та любові! Будьте успішні, красиві й здорові!

ЛОДА, обласна рада. 2020-й для фінансового поліпшення місцевих ЗМІ був найвпрожайнішим. З обласного бюджету 900 тисяч гривень виділено на підтримку газет для дітей та юнацтва, інвалідів, спеціалізованих наукових видань, газет, які сприяють розвитку мов та культур нацменшин. Обласний конкурс «Четверта влада» збагатив місцеві редакції на 600 тисяч гривень. *Стор. 2-3*

Броди. Серед 63 представлених робіт на щорічний професійний конкурс «Четверта влада» перемогу у категорії гран-прі – «Гордість Львівщини. Прорив року» здобула Бродівська районна газета «Голос відродження». Згідно бюджетного призначення редакція отримала 60 тисяч гривень. *Стор. 6*

Буськ. Серед 200 робіт/заявок Всеукраїнського конкурсу «Журналісти проти епідемії» кореспондент газети «Воля народу» Ірина Гасвська отримала спеціальну відзнаку журі за серію авторських матеріалів «Вірус позитиву». *Стор. 6*

Жидачів. Протягом року лише одна журналістка новоствореного радіо «ФМ Радіо Громада» із Жидачева Ірина Берник-Данилець щоденно забезпечувала 24 години повноцінного ефіру. Яким чином? *Стор. 5*

Львів. Обласна організація НСЖУ разом із новоствореним спеціальним підрозділом Національної поліції виробила спільну концепцію щодо розслідування справ порушників прав журналістів. *Стор. 4*

Старе-нове Львівське радіо на вулиці князя Романа, 6 знову не лише стає медійним обличчям міста, а й формує його життя. *Стор. 5*

Телеканал ДОМ – частина державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України» з березня цього року ефіром покриває значну частину території України, в т. ч. і окупованої, програмами російського звучання, а з березня вже нового року мовитиме російською і на весь світ. «А яку мову треба використовувати у протистоянні російській пропаганді?» – запитує її очільник. *Стор. 4*

Новий Розділ. «Вісник Розділля»: Іван Басараб: «Приятелі в очі дружно радять покинути цю невдячну газетярську професію». *Стор. 7*

Самбір. 90 років тому у Львові побачило світ перше число найдавнішого україномовного скаутського журналу «Пластовий шлях», який сьогодні читають у 19 країнах світу. *Стор. 11*

З 2007 року польська медіа-група У Львові видає найбільшу польськомовну газету в Україні «Кур'єр Галицький». *Стор. 10*

Т. Вергелес: «При сьогоднішньому інформаційному шумі не чути ані опонента, ані конкурента, ані дурня, ані мудреця». *Стор. 8*
17 років тривав цей шлях. І нарешті у цьому грудні літературно-художній журнал для дітей та юнацтва «Країна талантів» отримав статус загальнодержавного. *Стор. 12*

П. Цеголко: «Коронавірусний прорив ми, сплчани, здійснили 5 червня, коли скромно відзначили журналістське свято. Але пам'ятних подій на життєвих дорогах дуло достатньо». *Стор. 9*
Сокаль. 102 роки тому вийшов 1 номер газети «Голос з над Буга».

Підсумки

ПІДСУМОВУЄМО ЗРОБЛЕНЕ. ДУМАЄМО ПРО МАЙБУТНЄ

Ще рік тому, коли у далекому Ухані, краєчком вуха почули про страшну хворобу, що масово косить людей, подумалось – а що нам до цього. У нас такого не може бути. Медична реформа на повну ліквідувала зайві структури, у спілкуванні очільники переконували, що українці скоро стануть найздоровішою нацією на пла-

вожні дні наша спілка ініціювала розширене засідання Секретаріату. У його роботі взяв участь голова Львівської обласної адміністрації Максим Козицький. Редактори реформованих видань, як кажуть, у чотири ока говорили про загрозу припинення роботи друкованих видань. Це було викликано зосередженням місцевих

ротись з коронавірусом на місцях буде важко. На жаль, у цій боротьбі загинули і наші колеги: редактор газети «Бойківська думка» Іванна Русин, яка дуже багато уваги приділяла цій тематиці, ветеран спілки Дарій Футорський. Від ворожої кулі російських окупантів поліг наш спілчанин Герой України Тарас Матвіїв. Відійшли у віч-

друкованим виданням через участь у конкурсі для ЗМІ «Четверта влада», який ініціювала Львівська спілка журналістів ще сім років тому. У цьому контексті нам вдалося залучити 600 тисяч гривень. До Дня журналіста були названі переможці конкурсу, а це 16 редакційних колективів, які перемогли у різних номінаціях. Вони отримали від 30 до 60 тисяч гривень, які зміцнили матеріальний стан редакцій. На жаль, ініціативи НСЖУ щодо Антикризової програми уряд не підтримав. Тільки за ініціативи обласної організації вдалося хоч якось у кризовий період фінансово допомогти журналістським колективам.

РОЗБУДОВУЄМО ОРГАНІЗАЦІЮ. ПРОЩАЄМОСЬ З ПОРУШНИКАМИ СТАТУТУ.

Ми, львівські спілчани, завжди гордимось, що наша журналістська спілчана, об'єднана Національною спілкою журналістів, одна із найчисельніших в Україні. Та, мабуть, так і має бути. Адже Львів – місто цеховиків і ці традиції залишаються. У 2020 році ми провели шість засідань Секретаріату. І тут коронавірус дався у знаки. Як правило, перше питання порядку денного – розгляд особових справ претендентів на вступ у НСЖУ. Потрібно відзначити активність багатьох первинних організацій, які рекомендували кандидатури талановитих журналістів, котрі працюють у різноманітних ЗМІ. Цікава тенденція: серед тих, хто став членами НСЖУ, переважна більшість блогери, працівники цифрових медіа-інтернет ресурсів. А це, переважно, молодь.

неті. У нашому лексиконі і близько не було жодних ковідів, пандемій, засобів захисту, безпечних дистанцій, локдаунів, які перетворились у нокдаун. Жили, спілкувались, обнімались, цілувались... Так і не зрозуміли спочатку, що біда уже на порозі нашого дому.

Уже на першому засіданні Секретаріату нашої організації у кінці січня ми обговорювали виклики, що очікують журналістські колективи у високосному році. Пролунали перші тривожні дзвінки із редакцій. Фінансування за угодами на висвітлення діяльності органів влади заблоковані. Меседжі, що почали надходити журналістам, зводились до одного – давайте раду самі. У ці три-

коштів на потреби боротьби із коронавірусом. Місцевими органами влади не було укладено жодної угоди на висвітлення їх діяльності. Фінансовий стан редакційних колективів ставав критичним. З початком року та початком пандемії обвалився рекламний ринок. В окремих районах Львівщини припинили випуск друкованих газет.

Результатів зустрічі з головою ОДА не довелось довго очікувати. Усі фінансові управління розблокували виплати редакціям за угодами. Головний аргумент, який використав Секретаріат, і який переконав владу у необхідності підтримки місцевих ЗМІ, полягав у тому, що без оперативної та доходливої інформації людям бо-

ність журналісти Богдан Турчин, Віктор Коваль, Юрій Матьора, Оксана Лецишин. Вічна їм пам'ять! Ви на завжди залишитесь у наших серцях, колеги.

Великі надії журналісти поклали на Антикризові заходи, ініційовані НСЖУ перед Кабінетом Міністрів. Йшла мова про фінансову підтримку журналістських колективів, які усю свою увагу зосередили на висвітленні боротьби з коронавірусом. Без перебільшення, журналісти поруч з медичними працівниками, правоохоронцями, волонтерами опинились на передовій. Секретаріат та департамент внутрішньої політики та інформації ОДА розуміли, що можемо допомогти реформованим

(Продовження на 3-ій стор.).

 Підсумки

ПІДСУМОВУЄМО ЗРОБЛЕНЕ. ДУМАЄМО ПРО МАЙБУТНЄ

*(Закінчення.
Поч. на 2-ій стор.).*

Протягом року рішенням секретаріату у лави спілчан прийнято 38 журналістів. В тому числі 7 до 30 років, 15 працівників цифрових ЗМІ. Але, як кажуть, є й друга сторона медалі. У даний час Секретаріат розглядає майже 200 особових справ претендентів на виключення із лав НСЖУ, які втратили зв'язок із організацією та не сплачують членські внески більше двох років. Членство у НСЖУ справа добровільна. Якщо ти зараховуєш себе до професійного цеху і це допоможе у не простій журналістській справі, тоді чекаємо у нашій спільноті.

Заради статистики тримати насильно нікого не будемо. Так, як і не дозволимо принижувати роль Національної спілки журналістів, яка є повноправним членом Міжнародної федерації журналістів, котра на міжнародному рівні відстоює наших колег по цеху.

Допомагає спілкуванню щоквартальний випуск газети, започаткованої спілкою, «Львівщина медійна». Редколегія переконалась, що це прекрасний майданчик для обміну досвідом, новинами, роздумами про нашу професію. Навіть, якщо не могли використати звичні форми спілкування, на сторінках видання ми розповіли чим жила наша організація. А подій і справді було чимало.

6 червня, у День журналіста, були запрошені переможці обласних журналістських премій: ім. Володимира Здоровеги – Остап Дроздов, «Самобутність» – Ольга Цап, «Перша удача» – студенти факультету журналістики Львівського Націо-

нального університету: Роксолана Білоус, Наталія Вітюк та Андрій Гірняк. Актив спілки привітав переможців, побажав нових творчих удач. Грамотами НСЖУ та обласної організації відзначені за творчі здобутки журналісти друкованих та цифрових видань.

Не оминула обласна організація і День працівників радіо, телебачення та зв'язку. Традиційно, кожного року ми запрошуємо на зустріч ветеранів телерадіопростору. Цьогоріч до них приєдналися і журналісти цифрових медіа. Особливе місце у святкуванні зайняла презентація книги-есе «Телевізії Ярослава Фейла» про історію Львівського телебачення. Випуск чергового номера газети «Львівщина медійна» був присвячений саме професійному святу.

Традиційно 16 вересня – у День пам'яті Георгія Гонгадзе, ми вшановуємо не лише журналіста, а й нашого земляка, з яким довелося працювати поруч. Обласна організація, разом з управлінням культури Мостиської РДА організувала у м. Судова Вишня перегляд та обговорення фільму «Мати Гонгадзе» за ініціативи члена нашої організації Наталки Криничанки. Такі зустрічі відбувалися у багатьох інших громадах. А згадаймо презентації книжок наших колег. У харківському видавництві «Фоліо» побачили світ воєнні щоденники журналіста Богдана Кушніра «Таки війна...», Олег Романчук презентував нову книгу «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи», котру наша спілка висунула на здобуття Шевченківської премії у 2021 р. Порадував новим виданням «І у кожного зброя була за спиною...» Степан Лепех.

У щорічному найпрестижнішому конкурсі у галузі культури, мистецтва, літератури, журналістики та архітектури перемогу у номінації журналістика та публіцистика ім. В. Чорновола здобув член секретаріату спілки Андрій Данилець за цикл публікацій про героїв неоголошеної війни.

ДУМАЄМО ПРО МАЙБУТНЄ.

Віriamo, що біди залишать нас. Тому будуємо плани на рік прийдешній. Хочемо зосередитись на захисті журналістів від посягань на професійну діяльність. Бо статистика досить сумна. Радує, що це, нарешті, зрозуміли у правоохоронних органах. Міркуйте самі: у 2018-2020 роках підрозділами ГУНП у Львівській області зареєстровано 52 кримінальних провадження за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, погрози чи насильства щодо журналістів, умисне знищення або пошкодження їх майна, посягання на життя, захоплення журналіста, як заручника. У 8 кримінальних провадженнях досудове розслідування триває, 33 – закрито, 11 – скеровано з обвинувальним висновком до суду. В поточному році до єдиного реєстру досудових розслідувань внесено 14 кримінальних проваджень, з яких 13 по перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів та 1 щодо погрози або насильства журналіста. На даний час 1 обвинувальний акт скерований до суду, у 5 провадженнях досудове розслідування триває.

Для координації дій по захисту журналістів Львівщини відбулася зустріч з керів-

ником відділу захисту інтересів суспільства і держави Головного управління Національної поліції у Львівській області. Обговорено шляхи співпраці та координації дій. Рішенням Секретаріату ЛОО НСЖУ за цю співпрацю відповідає голова журналістської комісії з правових питань В. Шкрібало.

Ще один напрямок нашої діяльності – розширення співпраці із колегами з країн Європейського союзу. Для цього необхідно активізувати роботу журналістської комісії з міжнародних питань. Пропонуємо щоквартально організувати круглі столи за участі колег із Польщі, Румунії, Угорщини, залучати провідних експертів у галузі меді. Пріоритет віддаватимемо боротьбі з інформаційним війнам, свободі слова, дотриманню журналістських стандартів, підвищенню професійного рівня, підтримці ветеранів НСЖУ. У цьому році ми надали допомогу на лікування двом нашим колегам. На сторінках газети «Львівщина медійна» секретаріат та правління журналістської організації привітали з ювілеєм редакцію Бродівської газети «Голос відродження», колектив якої переміг в обласному конкурсі «Четверта влада». Відгукуємось на усі виклики, що ставить перед нами медійне середовище.

І, звичайно, Різдвяне та Новорічне вітання. Хай Мир буде у нашому журналістському домі. Здоров'ям і добром засіваймо один одному. Пам'ятаймо, що для нас найціннішим є повага людей, для яких ми працюємо.

**Ярослав Климович,
голова Львівської
ОО НСЖУ.**

ПРОУКРАЇНСЬКІ МЕДІА З ПРОРОСІЙСЬКИМ ДУХОМ

(Новорічні плани російськомовного іномовлення України)

Перебуваючи за кордоном – у відрядженні, на відпочинку чи в гостях, кожен з нас, увімкнувши телевізор, хоче побачити чим сьогодні живе його держава, що популяризує, чим наповнена рідна внутрішня і зовнішня політика. Для цього провідні країни створили спеціальний вид мовлення – так зване іномовлення. З часів створення незалежної України взяли за його організацію і у Києві на Хрещатику. Державні гроші щедро витрачались на вчорашнього дня проєкти, які, як сучасний інформаційний продукт України, виглядали надто не свіжими. І головне – недоступними. Перебиреш десятки каналів, а рідного – нема. І ось у 2015 році, вже в умовах гібридної російсько-української війни, за що архіважливу державну справу наполегливо взявся пам'ятний МінСтець. Вже 1 жовтня згідно Закону України про іномовлення замість телеканалу «УТР» запускається нова мультимедійна платформа під брендом UATV. Через п'ять років прямоєфірні програми і цього каналу припиняються, перформатувались у два нових російсько-україномовних – інформаційно-розважальний ДОМ та новинний. Здавалось би, необхідність протидії російській

пропаганді, наступальне ведення інформаційної війни на державному рівні зрушилось з місця. Але... за дивної мовної філософії.

Спершу іномовлення планувалось вести на 4-х мовах: англійською, українською, російською, кримськотатарською. Згодом додали арабську. Та вже у 2015 зрозуміли, що мовити на п'ятьох мовах в межах одного каналу – «це чиста мовна шизофренія». Включаш канал і не знаєш, на яку мову потрапиш.

Без мовних версій канал проіснував до цього, 2020 р., видаючи в ефір програми. Думаю, до ворожки не треба ходити якою мовою «вещал». Пункт 3 Закону про систему іномовлення України чітко передбачає: «Програми МПШ виробляються українською мовою, а також іншими мовами, залежно від доцільності та необхідності використання...» Враховуючи, що на українських землях, глядач Донеччини чи Криму, для якого зараз і розраховані передачі ДОМу, «ментальну деокупацію» ефективніше засвоює рідною, прийнято рішення ефірити, звичайно, російською. І щоб ви там не говорили про найголовнішого носія національного інформаційного продукту – мову,

ваші аргументи вщент розіб'є нове керівництво всевітнього інформаційного пропагандиста. Ось думка креативного редактора ДОМу Максима Кречетова: «Коли нам дорікають, що ми російськомовні, то це дуже дивно, адже всі розуміють, хто воює з Україною, тож яку мову треба використовувати у протистоянні російській пропаганді?»

Ось така мовна логіка, позиція, політика. Саме завдяки їй і жителі північних та південних прикордонних областей України змушені дивитись Неукраїнські телеканали та слухати Неукраїнські радіостанції. З березня 2021 року під брендом UATV через супутникове мовлення планується російськомовне іномовлення України запустити на весь світ. Українська за межами України і далі буде недоступною.

Нагадаю, що телеканал ДОМ – частина державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України». Чия держава – того і мова.

Ярослав Фейло,

Заслужений журналіст України.

У БОРОТЬБИ З БЕЗКАРНІСТЮ

Під час цьогорічних громадських слухань з безпеки журналістів новопризначений начальник Департаменту захисту інтересів суспільства і держави Національної поліції України Євген Макаров повідомив, що зараз в кожній області створюється спеціальний підрозділ, що займатиметься оперативним супроводом розслідування справ порушень прав журналістів.

Прокоментувати цю, роками болочу для працівників ЗМІ тему, ми попросили члена Секретаріату, юриста-правозахисника Властимиру Шкрибало.

Погрози та напади на журналістів, знищення чи пошкодження їх майна, замаху та вбивства, викрадення, перешкоджання законній журналістській діяльності... Все це, на жаль, міцно вкорінилось у нашої свідомості, як невід'ємна частина життя українського суспільства. Європейська Конвенція декларує, що злочини проти журналістів є особливо серйозними і цінними по своїй суті тому, що об'єднують у собі шкоду, спричинену особисто людині-громадянину і шкоду, завдану громадянину – носію певної важливої інформації, яку має право чути і аналізувати суспільство.

Скоюючи подібні злочини, винуватець тим самим позбавляє можливість отримувати, аналізувати, обговорювати і користуватись інформацією величезну кіль-

кість громадян нашої держави, обмежуючи тим самим соціальний діалог, який є важливим підґрунтям будь-якого демократичного суспільства.

Займаючи провідне місце у формуванні правосвідомості суспільства та громадської думки, Національна спілка журналістів України виступила організатором громадських слухань, приурочених до Міжнародного дня боротьби з безкарністю за злочинами проти журналістів.

Для реалізації та розвитку її ініціативи в нашому спілчанському осередку відбулась спільна зустріч керівництва організації з представниками Нацполіції у Львівській області для вироблення спільної стратегії захисту прав журналістів і протидії злочинам, пов'язаним з перешкоджанням журналістській

діяльності. В конструктивному діалозі обговорено питання ефективної комунікації з галузевим підрозділом нацполіції, окреслені кроки для досягнення швидкого і очевидного результату спільної роботи. До речі, ці питання знайшли обговорення і на черговому засіданні Секретаріату обласної організації. Виступаючи були одностайними: боротьба з безкарністю злочинів проти журналістів є сьогодні одним з найнагальніших викликів і першочерговим завданням новостворених підрозділів поліції. Тому медійники та працівники поліції запропонували додаткові оперативні, технологічні рішення для реагування на випадки перешкоджання журналістській діяльності, вироблення заходів щодо чіткого алгоритму дій у разі скоєння злочинів проти журналістів, налагоджен-

ня безперервної комунікації та моніторингу з цих питань з усіма первинними осередками спілки з метою негайного і об'єктивного повідомлення про факти кримінальних правопорушень. Визнано за доцільне проводити спільні з нацполіцією міжвідомчі наради, передбачити співпрацю з наглядаючим органом за веденням кримінальних проваджень.

Для реалізації спільних заходів з органами нацполіції Секретаріат обрав мене координатором з питань захисту прав журналістів і запобігання перешкоджанню їх діяльності. Так, що новий рік – нове поле для так потрібної усім нам праці.

Властимира Шкрибало,
член Секретаріату ОО НСЖУ,
правозахисник.

Часом варто вмерти, щоб відродитись знов – у всій красі і з новою силою. Ця мудрість і про Львівське радіо – те, що було першим, а тепер стало наймолодшим радіо Львова.

Мовлення в ефірі розпочалось з будівлі на вул. князя Романа, 6 понад 90 років тому, 15 січня 1930 року. Спочатку – як Польського радіо «Львів». Потім були ефіри радянських визволителів: з 30 червня по 2 липня 1941 року – Радіостанції Української держави імені Євгена Коновальця; знов за радянської влади – обласного радіо, в період незалежності – Львівського радіо обласної держтелерадіокомпанії.

Останніми роками над мережею Українського радіо та телебачення здійнявся вихор докорінної реорганізації (фактично тотальної скорочення й уніфікації). Не тільки у Львові – по всій країні за бортом опинились власні програми і топові ведучі, десятилітні архіви та історичні бренди. На вул. князя Романа залишилась вирва: спустошене приміщення з рештками комунікацій і нечинною таблицею при вході. Здавалось би, точка неповернення пройдена – сторінка

радіо в цій будівлі перегорнута назавжди.

Проте нестримним було прагнення професіоналів втримати

творити, відновлюватися у сприятливому для цього середовищі. «Радіогараж» називається цей наш задум. Його втілення розпочалось

ТУТ ЗВУЧИТЬ ЛЬВІВ

Напередодні новоріччя приємна звістка з центральної вулиці Львова – князя Романа, 6, із студії нового старого радіо.

справу в рідних стінах. І дуже очевидним запит самого Львова говорити невідформатованим голосом. Отож, коли в березні 2018-го на сесії Львівської міської Ради наша тоді і нині директорка Мирослава Лубкович поставила питання рубка, депутати проголосували «Беріть і робіть» та створили ЛКП «Львівське радіо».

Відтоді взяли і робимо комунальне радіо як медіа-центр з сучасним прес-залом, інтерактивним музеєм та виставково-презентаційним простором, що допомагатиме активним львів'янам розвиватися,

після перемоги Львівського радіо у цьогорічному конкурсі «Фокус на культуру» з великим проектом «Тільки у Львові: Тонько, Щепко і всі-всі-всі». Ще цього року плануємо запросити гостей на презентацію нашого виставкового проекту.

Готуємось і віримо, що незабаром отримаємо статус мовника об'єднаної територіальної громади. Але найперше повернули в нашу будівлю Звук, тільки тепер уже в сучасному форматі інтернет-мовлення (lvivradio.com) та студії радіоподкастів (Lvivpodcaststudio). Невичерпні ідеї й унікальні герої

Львова щобудня звучать в наших різнометричних подкастах. Слухайте в зручний для вас час на звичному гаджеті: радіожурнал «Місто», мистецький подкаст «Зустріч на Князя Романа», Промо-подкаст «Знай Львівське», «Фокус на культуру», огляд проектів креативної індустрії Львова, радіолекторій з філософії, дайджест подій: радіоафіша, радіопрем'єра, соціальний подкаст про інтернатну реформу «Д.Я.ТИ», спецпроект Львівського радіо «Теплі різдвяні історії», духовний подкаст «Ресторація життя», домашні РАДІОзаписки: Львів проти коронавірусу, інноваційні подкасти «Зроблено у Львові», «Змінюю», «MONOpоезія», «Зичу здоров'я!»

Ці проекти готують наші редактори, а також знакові постаті з різних фахових середовищ Львова: економіки, освіти, медицини, інклюзії, культури тощо. Відтак глибокі пізнання в професійній галузі, трансформовані в коротку радійну подачу, крок за кроком утверджують Львівське радіо як мультимедійну платформу, що не тільки висвітлює, а й формує життя сучасного міста.

Ірина Гурська, головний редактор ЛКП «Львівське радіо».

На світлинах: кн. Романа, 6. У цій будівлі працює ЛКП «Львівське радіо».

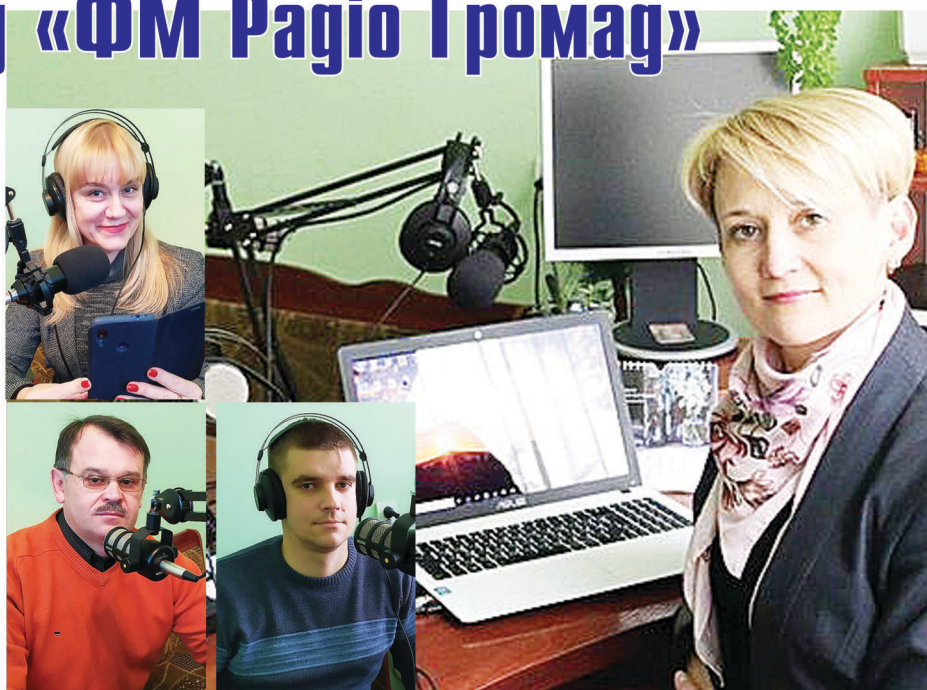
Працівники редакції (зліва направо) Ірина Гурська, Вікторія Мацькович, Мирослава Лубкович, Руслан Рей, Галина Космина, Віталій Літвігін, Олена Калініченко.

Жидачівському «ФМ Радіо Громад» виповнився рік

Рівно рік тому з тяжкою бідою і спільними зусиллями багатьох небайдужих людей: депутатів районної ради, органів місцевого самоврядування, ОТГ, органів влади, «Нового часу», представництва Національної ради з питань телебачення і радіомовлення у Львівській області, меценатів, таких як Роман Мацук, на території району і поза його межами заговорили «ФМ Радіо Громад».

Одна журналістка Ірина Берник-Данилець тягне цю непросту нитку: 24 години повноцінного ефіру. Як це можливо, вона й сама інколи не розуміє, але програми, які виходять з невеликої студії, стали для багатьох мешканців району вже такими рідними і очікуваними. Серед них: «Цікаві історичні факти про Україну» - автор рубрики Петро Приходько, «Вірую» - автор рубрики о.-мітрат Василь Юрив, «Історія УПА» - автор рубрики Олексій Данилишин, «Наша спадщина», «Радіо 10А» - молодіжний проект з учнями 10-А класу «Жидачівської ЗОШ №2», «Територія митців», «Маловідоме про відомих» - автор рубрики Валентина Матвій, «Файний перЕліс», «Рубрика з родзинкою і перчинкою» - автор рубрики Христина Давидчак, «Наші імена» - автор рубрики Василь Благий.

Всі ці програми за рік часу неодноразово були в ефірі радіо. Хочеться сподіватися, що і надалі, незважаючи на адміністративно-територіальну реформу, «ФМ Радіо Громад» буде нести хорошу, цікаву, місцеву, об'єктивну і оперативну інформацію та пропагувати українську музику й пісню. Розвитку і процвітання. З першим рочком!

ЗА МОЛЬБЕРТОМ – ЖУРНАЛІСТИ

Цьогоріч редакція Миколаївської газети «Громада» не лише оперативно та правдиво інформувала жителів району про усе, що відбувалося на його теренах, а й взяла участь у двох цікавих та креативних проєктах.

Колектив редакції спільно із відомим фотохудожником Ігорем Гнативим та Миколаївською міською радою майже рік працювали над фотовиставкою «Миколаїв у постатях» та однойменним фотоальбо-

мом, куди увійшли 57 достойних жителів міста, які сьогодні творять його історію. Після офіційного відкриття фотовиставки

стало зрозуміло, що наш проєкт став важливим об'єднувачим моментом. Тому одностайно була ідея продовжувати його в майбутньому, зробити традиційним.

Працівники редакції взяли участь у майстер-класі художника, викладача Миколаївської

дитячої школи мистецтв Володимира Буденкевича. Під пильним оком майстра пензля ми створили спільну картину, напи-

сання якої надзвичайно зблизило колектив. Адже кожен вніс у неї свою енергетику, частинку своєї душі та серця. Кожен зараз цього процесу робив свої неповторні мазки, додавав у картину свої корективи. Саме тому вона і стала неповторною, адже другої такої ніхто не намалює. Тепер великий поважний слон прикрашає кабінет редакторки «Громади».

У новому році спільно починаємо працювати над ще одним не менш цікавим проєктом. Але... збережемо інтригу.

Вікторія Ничта,
газета «Громада».

ХАТА БЕЗ ПРЕСИ – ЦЕ ЛЮДИНА БЕЗ ОЧЕЙ

У 2020 році Бродівська газета «Голос відродження» відзначила 30-річчя з часу виходу у світ першого номеру нового демократичного видання. Саме тоді, у 1990 році, ще за часів здавалося б непохитного СРСР, газета стала одним із символів Бродівського району, адже у кожному номері відображена історія краю, його відродження, за кожною сторінкою стоять люди, які боролися і до сьогодні борються за незалежну Україну, а своєю щоденною працею роблять великий внесок у її розбудову і розвиток. Впродовж трьох десятиліть у світ вийшло 2684 номери.

30 цікавих, творчих, сповнених подій років. Газетні підшивки минулих десятиліть, зберігають пам'ять про знаменні дати в історії рідного краю, про яскраві події району, Львівської області. Кожен, гортаючи архівні номери газети, знайде матеріали й фотографії про розвиток і становлення Бродівщини, про себе, своїх вчителів, батьків, дітей, колег та друзів.

На Бродівщині завжди шанували друковане слово, недарма ж мовиться, що розум без газет та книг – шо пісня без крил. А під час великої виставки української преси, що відбулася у Бродях 81 рік тому, у 1939 році, і де була представлена майже вся західно-українська преса, один із закликів звучав так: «Хата без преси – це людина без очей».

Надія Забокрицька,
головний редактор
Бродівської районної газети
«Голос відродження».

Як «Вірус позитиву» приніс нам нагороду

Хочемо поділитися з Львівською медіа-громадою приємною новиною – «Воля народу» стала лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Журналісти проти епідемії» і отримала спеціальну відзнаку Національної спілки журналістів України.

Власне, переможці і призери були визначені ще до Дня журналіста, коли традиційно підбиваються підсумки головного творчого конкурсу. Але COVID-19, що став актуальною темою конкурсу (краще не було би причини такої актуальності), вніс свої корективи і в час проведення, і в нагородження переможців.

Українські засоби масової інформації не стоять осторонь проблеми COVID-19, а навпаки – працюють ще активніше. Свідченням цього стали близько 200 журналістських робіт з різних регіонів. Серед учасників – наші колеги з всеукраїнських та локальних ЗМІ – радіо, телебачення, газет, on line-медіа. Відтак спеціальна відзнака за кращу журналістську роботу – а це серія авторських матеріалів Ірини Гаєвської «Вірус позитиву» – для нашого видання дуже важлива.

Пріємно усвідомлювати, що ми, журналісти, і газета загалом, опинившись на передовій боротьби з коронавірусом, гідно сприйняли непростий виклик. На цьому під час нагородження акцентував увагу голова НСЖУ, член виконкому Європейської федерації журналістів Сергій Томіленко: «Конкурсні роботи переконливо засвідчили: україн-

ські журналісти не просто з перших днів забезпечили читачів, слухачів, глядачів актуальною і оперативною інформацією, чимало редакційних колективів долучилися до благодійності, конкретними власними проєктами допомагали медикам, освітя-

нам, соціально незахищеним землякам. І це при тому, що сама медійна галузь у результаті карантинних обмежень надзвичайно страждає економічно».

А ще у такий непростий час нам доводиться знаходити все нові форми спілкування з читачами, обміну думками і досвідом. Як багато інших, ми щоденно публікували багато інформації, корисної у час пандемії. Але на конкурс усе ж

вирішили подати неймовірні історії наших земляків, які, незважаючи на обставини, не впадають у відчай, а навпаки – несуть позитив і охоче діляться ним з оточуючими. Часи зараз нелегкі, люди втрачають роботу і віру в майбутнє. Але песимізм ніколи не сприяє конструктиву і натхненню.

Люди, з якими ми спілкувалися, і які стали героями наших публікацій, доводять, що є більше, ніж раніше, можливостей проявити себе. Пандемія завершиться, а життя продовжується.

Отож, дякуючи НСЖУ за чергову високу оцінку нашої журналістської праці, ми продовжуємо рубрику «Вірус позитиву» і запрошуємо долучатись наших читачів. Також оголошуємо конкурс, у якому може взяти участь кожен, хто поділиться цікавими життєвими історіями про рідних і близьких. Свої дописи приносьте у редакцію або надсилайте на електронну адресу volya_narodu@ukr.net Краші оповідачі отримують подаруночки, а їхні розповіді опублікуємо на сторінках «ВН».

Микола Іванців,
головний редактор Буської
газети «Воля народу».

ОПТИМІСТИЧНІ РОЗДУМИ З ПРИВОДУ

Що не кажи, а обставини – таки вперта річ. Вони ріжуть по живому, як і факти, які неможливо спростувати чи змінити бодай на йоту.

Кільканадцять років тому Степан Рудка працював фотокореспондентом «Вісника Розділля». Потім у його долю увірвалися неочікувані обставини, які кардинально змінили звичний ритм життя. Утворилася глибока тріщина у сімейному човні, у минулому позостала цікава стабільна робота у газеті. У круговерті нових важких реалій вкрай нелегко було втриматися на плаву, отож Степан, перебиваючись випадковими заробітками, не раз і не два потрапляв у вирви, які могли затягнути у трясовину, ближче до дна життя. Але він не зламався, хоча інколи був на волосині від такого сумного скочування.

Вже певний час колишній «вісник роздільць» (утім, колишніх наших не буває), став майже місцевою знаменитістю. «Вуйка Стьопу» – таке він собі прибрав сценічне ім'я – новороздільці знають як оригінального виконавця українських пісень під музичний «комбік». Звісно, голос не як у Дзідзя, але має він якусь дивну харизму.

Одного разу ваш автор, теж з огляду на обставини (вони збіглися з тимчасовою відсутністю розповсюджувача міської газети пана Олександра), увійшов у нову фазу газетярської роботи. Одне слово, довелося стати реалізатором рідного «Вісника Розділля». А що поробиш, коли через роздержавлення, яке завершилося в грудні 2018-го року, редакція, перетворившись із газети комунальної форми власності у приватне підприємство, повністю позбулася з міського бюджету якої-такій дотації, котра давала можливість зводити кінці з кінцями. Власне, відтоді, тобто крайні 1,5 роки, «вісник роздільць», уперто борсаючись у нових реаліях функціонування, на ходу навчаючись «капіталістичних» правил заробляння на хліб насущний, тримається на плаву. Тримаємось, інколи декілька місяців вчасно не отримуємо заробітної платні. Тримаємось наперекір усьому. От вбрати б у нашу шкіру бодай на місяць-другий того, хто додумався до такого бездушного формату роздержавлення, поставивши газетярів перед фактом – ви вільні, заробляйте, як можете. Може б, після такого практику і додумалися б прийняти якусь постанову про надання централізованого фінансування міських та районних газет.

А так... гм, пристосовуємось до нових обставин. Хтозна, наскільки нас вистачить,

адже у компактному місті велика передплата «не йде», бо городяни швидше, ніж доставить поштарка, придбають свіжий номер газети у реалізаторів; рекламодавці майже відсутні, а паперову газетну версію інформувати городян про події, що відбуваються, невідвортно витісняють соціальні мережі. І коли інколи знайомі та приятелі в очі дружньо радять покинути цю невдячну газетярську професію, щось стримує від такого кроку. Може, клята інерція, а може щось інше, глибше. Бо, як колись висловився світлої пам'яті професор Володимир Здоровега: «Журналістська праця – це не просто вміння вправно написати замітку чи статтю, а своєрідний спосіб сприйняття світу, спосіб мислення і світовідчуття, спосіб існування і усвідомлення себе у неспокійному житті».

Минулої суботи обставини випадково зібрали колишнього і суцього «вісник роздільць» на сходах біля «китайської стіни» (*на фото*). Ми приязно привітались і коротко «про те, про се» поспілкувались. Далі кожен приступив до виконання своєї роботи – «Вуйко Стьопа», привітавши люд від себе та редакції із черговим святковим днем, співавши пісні, піднімаючи настрій продавців, покупців та перехожих, а ваш покірний слуга – реалізувати «Вісник Розділля». Підходили незнайомі і знайомі городяни, купували «ВісникРозділля», вряди-годи дружньо кепкуючи: мовляв, все так не буде... Настрій по мірі реалізації інформаційного продукту піднімався, наче ртутний стовпчик термометра. У голові хаотично роїлися всякі думки і несподівано рефреном під спів колеги «барабанів» трішки пафосний акцент: кожна робота важлива, куди б нас не кидали обставини. Тому, що ніколи не треба здаватися, а належно сприймати нову дійсність. Ми з «вуйком Стьопою» у цьому переконались.

Іван БАСАРАБ,
 редактор газети «Вісник Розділля».

З РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНИМ ВІТАННЯМ «БОЙКІВСЬКА ДУМКА»

2020 був нелегким для нас, навіть дуже нелегким. Але, попри всі негаразди, неправні втрати, ми протягом року випускали два видання – Сколівську районну газету «Бойківська думка» та «Славські вісті» Славської ОТГ. Перемігши в конкурсі, отримали ліцензію на хвилі FM-радіо. Тому з особливою відповідальністю журналісти готували зустрічі, інтерв'ю з місцевими представниками бізнесу, влади, освіти, культури та інших сфер, які щоденно виходили в радіийній ефір.

Зрозуміло, для «виживання» нашого підприємства однією передплатою не обійшлося. Вона важлива, але не в змозі вирішити усі редакційні проблеми. Тому уклали відповідні угоди щодо надання інформаційних послуг із Сколівськими районною радою, районною державною адміністрацією, селищною радою Славської ОТГ, інвесторами та підприємствами. На рекламу в гірському регіоні – надія мала. Недавні місцеві вибори трохи виручили та допомогли вийти з боргів. Не із захмарними, а мінімальними зарплатами шотияжн творили свої друковані видання, старалися, щоб наше журналістське слово працювало, допомагало, окрилювало, застерігало, охороняло, навчало та радувало читачів.

Новини, розповіді про людей, особливо захисників Вітчизни, публікації щодо історії Бойківщини, питання охорони навколишнього середовища, розвитку освіти, культури, туризму, реалізація проєктів, робота влади, підприємств, установ і організацій краю – це не повний перелік тем, що постійно висвітлюються на сторінках наших видань. Разом з відкриттям в Сколе історико-краєзнавчого музею «Сколівщина» на сторінках газети «завирував» краєзнавчий та етнографічний рух. Чимало фольклорно-етнографічних досліджень, спогадів старожилів та знавців місцевого народознавства стали цінним джерелом для написання газетних матеріалів. Публікації добірок мисливських, вівчарських, побутових та святкових місцевих коломийок завжди викликають зацікавлення в школярів, вчителів, науковців, всіх, хто кохається в народній пісні. Суттєво розширила тематику наших публікацій і пандемія.

Звісно, приємних змін протягом року відбулось не надто багато, не стільки, як планувалось. Проте незмінним впродовж 30-річного існування газети залишається її основний принцип – об'єктивність та неупередженість. «Бойківська думка» – це газета для всіх. А наші журналісти, як справжні літописці, пишуть новітню історію краю, яка, віримо, «підставить» сильне інформаційне «плече» майбутнім поколінням.

Колектив редакції газети «Бойківська думка».

ЖУРНАЛІСТИ І «ЗАМАСКОВАНИЙ» СВІТ

Як журналістові, не знімаючи маски, розгледіти «замаскований» пандемією світ? Як, не виходячи з дому під час локдаунів, таки чути людей, давати інформаційну картину дня – залишатися професіоналом? Таких «як?» пандемічний 2020-ий рік поставив для журналістів чимало. І відповіді на них доведеться шукати у 2021 році.

Придивляюся до того, що відбувається в онлайн-медіа, і роблю це з увагою експертки, адже відредакторувала на сайті ІА ЗІК 14 років.

Звісно, кардинальні зміни у нашій професії розпочалися не у 2020 – це забіг на довгу дистанцію: відходять паперові газети, соцмережі переманюють з інформаційних сайтів читача. Диктує своє кліпова свідомість молодих людей: психологи стверджують, що представники покоління Z не здатні затриматися на тексті більш як 30 секунд. Аналітика (у тому числі й на газетному папері) залишається для прошарку гурманів класичної журналістики та верстви інтелектуальної та бізнесової еліти, від якої залежить прийняття рішень у державі. І читають вони аналітику переважно на гаджетах. Ось чому писати коротко й цікаво, поєднувати лаконічність з вичерпністю думки і при цьому уникати епатажної «жовтизни» – це виклик, який стоїть перед журналістами, які працюють в онлайн-медіа.

Слід розуміти, пандемія мине, але постарому вже не буде ніколи. І звідси треба виходити людям, які давно у професії і від яких і сьогодні чимало залежить: не намагатися підняти з руїн «олдскульну» журналістику. Однак, прилаштувувачись до нових інформаційних віянь, важливо не зійти на пси, граючи в гібридні ігри недругів української державності, протидіяти «дибілізації» суспільства, «припинити глушити людей хроною катастроф» (вислів Лариси Івшині). І головне – продовжувати давати об'єктивну картину подій і суспільних явищ.

Те, що натворив 2020 рік – це тектонічні зсуви у журналістиці. Він прискорив діджиталізацію, перехід в онлайн усієї країни. Це плюс. Але мінус для журналістики, бо втрата живого спілкування, контактів реальних, а не віртуальних – це підрип професії... Навесні почався карантин, і чимало редакцій львівських онлайн-медіа перейшли на дистанційну роботу. Це було відчутно: у новинах переважали ковідна інформація, кримінал і ДТП – те, що можна «стягнути» з сайтів офіційних структур. Щодо висвітлення діяльності влади, то виглядало на те, що головним джерелом інформації для журналістів стали прес-релізи з тих же органів. А прес-реліз – це офіціоз, а не журналістика, м'яко кажучи. Натомість саме життя – дискусії, коментарі, сварки, плітки, підтексти подій – все хлинуло у соцмережі. З'явилося відчуття, що журналісти живуть у соцмеражах: на Фейсбук виставляють матеріали з власних ЗМІ, з чужих дописів формують контент на своїх сайтах. Соцмережі і до 2020 року конкурували з традиційними ЗМІ, а тут стали

пріоритетним джерелом інформації для суспільства з усіма негативними наслідками, які з цього випливають: фейки, перезбудженість у коментах, нагнітання – все це хлинуло на голову й так розгублених і рознервованих пандемією людей.

Ще один штрих з негативу (і це проблема всіх): суспільство усе більше сегментується, люди закриваються у бульбашках однодумців. При неймовірному галасі та інформаційному шумі не чути ані опонента, ані конкурента, ані дурня, ані мудреця. Журналісти мають враховувати таку загрозу: у нашій професії важлива повнота життя, а не комфортна бульбашка тих, хто з тобою завжди згоден.

Щось втрачаємо, але щось і знаходимо. Когось з журналістів вихід зі звичного стану (зони комфорту?) спонукав здобувати другу вищу освіту – це не лише додаткові знання у професії, а й запасний аеродром. Хтось опанував навички роботи на мультимедійних платформах... Чи от, моя «права рука» в ІА ЗІК, а тепер випускова редакторка «Еспресо. Захід», член Спілки журналістів Наталя Фанок поділилася: «Мені пощастило: у розпал пандемії я знайшла роботу. Більше того, створилось нове видання. Криза, як бачимо, вплинула не на всіх... Які особливості віддаленої роботи у ЗМІ? Почула колись, працюючи у ЗІКу, а тепер переконалася: плюс інтернет-ЗМІ у тому, що ми можемо працювати навіть з Австралії. І таки можемо. Так, доводиться опанувати нові навички, техно-

логії і т. д. Але це реально. Кажу як людина, яка не надто кохається у новомодних трендах. Звісно, мені боляче чути, що десь закривають ЗМІ, скорочують працівників, зменшують фінансування... Однак, нехай це прозвучить жорстко, але вихід є завжди. Й іноді ми самі не знаємо, скільки всього знаємо і можемо. Просто деколи потрібен час, щоб розгледітись. Бажаю собі і всім, щоб ця криза принесла нам якнайбільше хорошого.

А от що каже людина журналістського фаху і редакторського хисту, керівник Центру комунікацій Львівської політехніки Наталя Павлишин, з якою я зараз в одній команді: «Карантин для багатьох став періодом серйозних викликів, хоча це також і час нових можливостей для запровадження цікавих проєктів. Центр комунікацій Львівської політехніки за ці кілька місяців зумів започаткувати і реалізувати чимало важливих ідей. Зокрема, активніше розвинути комунікацію не лише зі студентами і працівниками університету через різні соціальні мережі, сайт, а й зацікавити діяльністю Політехніки досить велике коло людей. За цей період вийшло у світ три номери нового журналу «Львівська політехніка», який має іміджевий характер, відзняли низку відеоматеріалів, завершено роботу над книгою про Миколу Максимовича, який був ректором двох львівських університетів, розпочали великий проєкт про відомих Політехніків».

Щодо поважних журналістів із великим досвідом... Що робити, коли світ перевернувся? Якщо є поклик душі залишатися у професії – «йти в науку» до молодих-просунутих. Кажу це без наміру запобігати перед молодістю, загравати з нею, а маю на увазі вільне володіння усіма можливостями, які дає інтернет-епоха. Без цього сьогодні не можливо бути конкурентоспроможним... Однак ця обставина не повинна піднімати кров'яний тиск – нехай журналісти-початківці відкривають свої америки (в професії зараз і їм страшно, але й «страшно» цікаво). Одне є те, про що не можна мовчати. Журналістика безцінностей, але з крутим гаджетом – це людина з ампутованою ногою. Ось про що ми можемо говорити з тими, від яких залежить, що буде з професією, якій ми присвятили життя. Будуть вони слухати чи ні – це їхня справа: стукайте, й відчиняйте вам. Має рацію Мирослав Маринович, коли закликає людей, суспільство «усвідомити ціннісну причину наших безкінечних втрат». І велика у цьому роль журналістів.

Виклик 2021 року – робити якісну журналістику не просто у цифрову епоху, у три-вожкий час пандемії. Як? Питання відкрите, адже перед журналістом – замаскований світ. Але відповіді, я вірю і знаю, обов'язково знайдуться.

Тетяна ВЕРГЕЛЕС,
відповідальний редактор
Львівської політехніки,
Заслужений журналіст України.

Пишу ці нотатки про найпомітніше у році 2020 у День Святої Катерини – 7 грудня. З цим іменем – конкретної людини, Катерини Миколаївни Кленник, члена нашої Спільноти журналістів, власника та керівника турфірми «Дана», пов'язано чимало дорогих серцю подій впродовж кількох попередніх літ та й року, що минає, а саме незабутніх мандрів за кордонами та рідним краєм до святих місць: Греції та Італії, Польщі, Франції, у Португалію до Фатімської Божої Матері, у Зарваницю і Кам'янець-Подільський, у Шевченків край та ще до багатьох святих рідної України. Таке пізнання світу і себе у ньому безумовно збагачує нас духовно.

Ці мандри під знаком Катерини були до того часу, поки почав владарювати рік – 2020. Зловіща смертоносна пандемія, викликана Covid-19, кардинально змінила звичний часоплин у світі. Закриті кордони, переповнені лікарні, зростаюча кількість смертей жахає усіх. Звичайно, не до мандрів нам усім зараз. Не раз чуємо – то кара Божя, вам люди, за ваші гріхи. Смертельно атакуючий коронавірус щомісяця, щотижня ставав страшнішим атомної бомби, особливо у нас, в Україні, де всі біди на купу, як мовиться: і війна із московським агресором, і криза економічна, і дилетанти-популісти при владі, і така-сяка недосконала медицина. Радістю позначений лише початок цього високого року – величне Різдво, молитви у храмах, гостини з рідними та друзями, пишні застілля, як у нас ведеться. А ще була поїздка нашого спільчанського керівництва на спільну нараду до рівненських та волинських колег у санаторій «Червона калина», що під Рівним. І ось з 12 березня життя, мовби замрирає: тривога, карантин, відсутність ліків від Covid-19, діти не ідуть до школи... Суцільна невпевненість і

непередбачуваність. Інтернет-ресурси, телебачення та радіо, друкована преса нагнітають і посилюють насправду складну ситуацію.

Цілу весну ми у самоізоляції, обмежено ділові зустрічі, віртуальним е спілкування. Телерадіоорганізації працюють, в ефір транслюються телерадіопрোগрами, Національна рада як регуляторний орган у сфері телерадіомовлення відтермінує перевірки їх

Коронавірусний прорив ми, спільчани, здійснили 5 червня, коли скромно відзначили журналістське свято у спільчанському домі на Крушельницької, 5, а потім завдяки мандрівній Катерині і турфірмі «Дана» виїхали на базу відпочинку у Судову Вишню. Спільчани вшанували, поклавши квіти до пам'ятника письменнику-полемісту, ченцеві Афонського монастиря у Греції, Івану Вишенському, помолилися

тинний господар Василь Карп'юк. Коронавірусний кордон 5 червня нами прорвано. Вчимося жити із цим лихом, бо ця зараза Covid-19, кажуть, надовго.

Літом дещо легше, уже ж не сидиш у чотирьох стінах, у когось дача чи городець, щось вирощуєш. Читаємо книжки та газети, тонемо у нетрях інтернету, дивимося фільми по ютубі та вкрай заполітизовані українські телеканали. Під кінець літа на осінь активізується життя нашого спільчанського осередку. Спілкування віч-на-віч таки насправду, найважливіша радість для людини. Потрохи при звичаємося до смертоносного вірусу і долаємо страх, хоч кількість смертельних випадків від Covid-19 зростає.

Пам'ятною є Служба Божя на Покрови 14 жовтня, біля фігури Матері Божої на Високому Замку перед осиротілою, а колись такою гомінкою, повною життя, спорудою Львівського телебачення. Вітер, трохи прохолодно, стоїмо серед осінньої краси, життєствердно линує слова молитви «спільчанського капелана», настоятеля храму св. Трійці, талановитого у проповідях, а це висока публіцистика, отця Степана Кашку.

Очільник ЛОО НСЖУ Ярослав Климович закликає нас всіх, хто виріс та вилетів у світ широкий із високозамківського телегізда, бувати тут, у цьому сакральному місці, хоч на свято Покрови, щоб фігура Матері Божої не заростала бур'янами байдужості і забуття.

А потім спілкування у «4 студії» у гостинного Івана Андрійовича Забора. Обмін думками і щирими душевними привітаннями. Шануємося, єднаємося, любимося. Утверджуємо всеперемаючу силу Божої і людської любові.

*Петро Цеголко,
Заслужений журналіст України.*

ВСЕПЕРЕМАГАЮЧА СИЛА ЛЮБОВІ

роботи на невизначений час. ТРО дозволено вносити зміни у програмні концепції мовлення, бо їх вимог неможливо дотримуватися. Усе якесь невизначене і віртуальне, тільки реальних смертельних випадків, на жаль, більшає. Карантин. Користуємося масками, дотримуємося дистанції.

у храмі, а потім вже сповна віддалилися відпочинку над водами лісового озера. Смакували юшку і шашлик, лунали тости і лилася понад тихі води чарівна українська пісня. До свята доклалися усі, але найбільше Ярослав Фейло та Михайло Макар, Катерина Кленник і Власта Шкрибало, і звичайно ж, гос-

«ГОЛОС З-НАД БУГУ» заснований 12 грудні 1918 року як орган Сокальської повітової ради (редактор Ярослав Біленький). Висвітлював процес будівництва молодого держави і розгортання польсько-української війни 1918-19 на північно-західних кордонах ЗУНР (основні рубрики: «Новинки», «Вісті з краю», «З світа», «Урядова часть», «Звідомлення про бої»). Від травня 1919 часопис не видавався. Відновлений у травні 1936 за редакторства Петра Стефанишина, газета декларувала позапартійність, друкувала переважно статті, повідомлення про культурно-освітні, кооперативні та господарсько-економічні справи повіту, інформацію про події у світі, відзначення історичних дат, репортажі із судової залу.

Від 1937 р. почали виходити додатки «Голос молоді» (присвячені творчості молодих літераторів) та «Культура й життя». У виданні друкували також і художні твори, зокрема Н. Ріпецького, Б. Лепкого, Б. Гординського. Із приєднанням Західної України до УРСР випуск часопису знову припинився.

У липні 1990-ого «Голос з-над Бугу» отримав третє життя. Основна тематична спрямованість – висвітлення державотворчих процесів, економічних, політичних та національно-духовних проблем, сприяння відродженню села, вирішення екологічних і соціальних питань. Головним редактором газети до 2007-ого був Іван Вашків, автор красномовного нариса «Сокаль і Прибужжя». Нині приватне підприємство «Редакція газети «Голос з-над Бугу» очолює Василь Сорочук. Поряд з ним працюють Любов Пузич, Ольга Денисюк, Ірина Процик, Галина Редя, Марія Лесик. Колектив йде в ногу з часом, зберігаючи та примножуючи найкращі традиції своїх попередників.

 Медійні відкриття року

«КУР'ЄР ГАЛІЦІЙСЬКИЙ» – ПОЛЬСЬКА МЕДІА-ГРУПА У ЛЬВОВІ

Найбільшим польськомовним ЗМІ в Україні є «Kurier Galicyjski» (Кур'єр Галіційський). Газета під такою назвою почала виходити у Львові з 15 серпня 2007 р. Все почалося із чотиристорінкової вкладки під назвою «Z Grodu Rewery» (Граду Ревера), яку в «Газеті Львовській», що була органом Товариства польської культури Львівщини, якийсь час готував Мирослав Ровіцький, корінний варшав'янин, архітектор за фахом, котрий займався підприємництвом в Івано-Франківській області. «Газета Львовська» черговий раз припинила свою діяльність, а пан Ровіцький тим часом зареєстрував приватну газету «Кур'єр Галіційський», як загальноукраїнський незалежний часопис й став його видавцем і головним редактором. Відразу задекларував, що газета є повністю незалежна, покликана співпрацювати зі всіма, кому важливе польське слово і польська культура, незалежно від їхньої організаційної приналежності, походження чи віросповідання. «Поважаємо і хочемо представляти на сторінках нашого часопису культуру, досягнення народів і середовищ, що живуть разом з нами на цій землі» – зазначив Мирослав Ровіцький. Окремо підкреслив бажання сприяти добросусідським взаєминам між польськими і українськими народами. Невдовзі двотижневик став виходити на 32 сторінках.

Хтось із колег дав йому мій телефон, і ми зустрілися в кав'ярні. Після короткого знайомства запропонував місце в новому творчому колективі, на що я йому зауважив, що, хоч доводиться подеколи співпрацювати з польськими ЗМІ, проте я не полоніст. – «А мені потрібен добрий журналіст» – невиму-

шено наполіг пан Ровіцький і запросив до редакції, для якої він винайняв невелике однокімнатне помешкання по вулиці Дудаєва.

Невеличка редакція сформувалася з досвідчених журналістів і вчорашніх студентів, які взялися «розкручувати» нову газету. Скоро стало зрозуміло, що крім паперової газети потрібно готувати також повноцінний портал в інтернеті, зі звуком і відео. Тому назріла потреба у власній радіо-телестудії. Журналісти «Кур'єра Галіційського» – універсали: крім написання матеріалів майже всі спроможні зробити професійну світліну, підготувати радіопередачу чи телесюжет. Молодий мій колега Євген Сало, театрознавець і міжнародник за фахом, успішно освоїв ще й відеозйомку, монтаж і режисуру. Наступним кроком у розвитку редакції став випуск документальних фільмів, які постійно здобувають нагороди на фестивалях.

У 2014 році II Міжнародний варшавський кінофестиваль «Емігра» відкрився показом нашого фільму «Україна. Революція Гідності», який наша творча група відзняла на Майдані в Києві та у Львові.

Нинішній головний редактор «Кур'єра Галіційського» Войцех Янковський від самих початків революційного зриву перебував на Майдані та в Будинку профспілок, далі передавав репортажі з місць трагічних подій на Донбасі та в Криму.

Журналісти «Кур'єра Галіційського» супроводжують в поїздках по Україні державних діячів і урядовців Польщі, їх запрошують висвітлювати важливі події польського-українського співробітництва. Готу-

ємо власні репортажі з представницьких Економічних форумів у Криниць, Жешуві, Тарнуві. Зокрема, віце-маршалок Сейму РП Малгожата Госевська особисто запросила розповісти про відкриття у польському парламенті виставки робіт в'язня колишнього бранця Кремля Романа Сущенка та на показ там фільму про Василя Стуса «Забороной».

Разом із польським фондом «Свобода і демократія», який сприяє виданню «Кур'єра Галіційського», була створена пересувна виставка «За нашу і вашу свободу. Союз Пилсудський-Петлюра. 1920», яка експонувалася у Варшаві і Києві та в багатьох містах України і Польщі.

Навколо редакції створилося інтелектуальне польсько-українське середовище. Спільно з Прикарпатським Національним університетом ім. В. Стефаніка, Студіум східноєвропейських досліджень Варшавського університету та Фондом «Свобода і демократія» започаткували в Яремчі щорічні Українсько-польські зустрічі за участю провідних експертів взаємин між двома державами, істориків, політологів, дипломатів, парламентаристів, міністрів і публіцистів з України та Польщі. Чимало учасників цих зустрічей стали постійними авторами «Кур'єра Галіційського». Цьогорічню, вже тринадцяту з черги, зустріч через пандемію коронавірусу провели в режимі онлайн з майданчиків в Івано-Франківську та Перемишлі. Під час зустрічей в Яремчі народився також Галицький дискусійний клуб, учасники якого під час виїздів до міст по обидва боки кордону пропонують до обговорення актуальну тематику.

«Кур'єр Галіційський» здійснює інформаційну підтримку численних подій, зокрема, фестивалів і проєктів, серед яких відбудова Обсерваторії на горі Піп Іван (Попіван) у Чорногорі. Наші журналісти висвітлюють теж життя польськомовних чадецьких гуралів на Буковині, в Чернівецькій області та в сусідній Румунії. Редактор Кшиштоф Шиманський регулярно готує огляди польської преси про Україну і польських ЗМІ в Україні, нагадуючи також про цікавинки довоєнної львівської періодики.

Феномен «Кур'єра Галіційського» став предметом зацікавлення польських дослідників медійного простору. Докторанти пишуть наукові дисертації, університети Польщі скеровують на практику студентів, а тим часом ми самі постійно підвищуємо свою кваліфікацію в редакціях провідних ЗМІ Польщі, щоб не відставати від сучасних вимог до журналістики.

*Костянтин Чавага,
член НСЖУ і Асоціації польських
журналістів, Заслужений діяч
культури Польщі.*

Без сумніву, це важливий рядок в історії пластової журналістики і української загалом. Адже 90 років для періодичного видання – значний часовий відтинок. Якщо ж врахувати, що після Львова «Пластовий шлях» виходив і в Німеччині, і в Канаді, і у США, і тепер, вже майже три десятиліття, його створює редакційний колектив знову тут, на наших теренах, то це ще й захоплююча мандрівка. Як відомо, Пласт – це стиль життя. Тут мандрують не лише діти, юнацтво, їхні виховники, але й видання, з їхніми редакційними колективами. Неабияк мандрує і цей 60-сторінковий кварталник. Чотири рази в році він прямує до читачів в Україні та ще 19 країнах. «Пластовий шлях» тепер є там, де активна українська діаспора.

Любомир Онишкевич зі США, який багато років очолював редакцію журналу, пише: «Наш «Шлях» – це «запеклий пластун», з давнього козацького роду, твердий «козак-невмирака», який зумів перебути всіякій пригоді, війни, еміграції, переселення з країни до країни, з континента на континент і вижити, попри ці всі пригоді і тарпати, а у своїй

довгій мандрівці стати сильнішим і цікавішим, та при тому

Любомир Онишкевич

завжди стояти на службі українському пластовому руху і цілому українському народові!»

А що відбувалося на початках? Про це розповідає літературний редактор львів'янка Ольга Свідзинська: «Журнал «Пластовий Шлях», який зараз

ЖУРНАЛ «ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ»: 90 РОКІВ СЛУЖІННЯ ПЛАСТУНАМ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ

є найдавнішим (і єдиним) періодичним пластовим виданням, почав виходити 1930 року, і до заборони Пласту було видруковано 3 числа. Після того настала тривала перерва, зумовлена переслідуванням організації з боку польської влади, тож відновити журнал вдалося лише через 20 років. Уже в першому числі редакція чітко заманіфестувала напрямок своєї діяльності:

поширення пластового світогляду на широкий загал читачів: це не мало бути видання для юнацтва, бо цю нішу уже десять років займало «Молоде життя»; не мав бути й вісник проводу. Це мав бути часопис для українців, часопис, який формував би провідників молоді».

важкий обов'язок – перенести журнал в Україну».

Мені ж судилося перейняти редакторську естафету в розпал подій на Майдані. Про рішення призначити головним редактором довідався 22 січня 2014-го у Києві. Відтоді тематика журналу дещо змінилася: публікації про участь пластунів у Революції Гідності, про пластунів-добровольців у російсько-українській війні, про наших загиблих Героїв, про волонтерів-пластунів наклали свій невід'ємний часовий відбиток, поряд із розповідями про теперішнє життя пластунів у США і Канаді, в Австралії та Аргентині, у Великобританії та Німеччині і у багатьох інших країнах Європи.

На даний час «Пластовий

Юрій Леськів

В 1951-му з Німеччини журнал емігрував до Канади, згодом редакційний колектив продовжив працю у США. «На початку 1990-х на рідних землях відновилась Українська держава, а разом з тим і Пласт, – згадує Любомир Онишкевич. – Мені в той час припав дуже

шлях» належить до якісних патріотичних видань, поширюваних в Україні й у багатьох країнах на різних континентах, де свідомі українці зберігають свою ідентичність.

Юрій Леськів,
головний редактор журналу
«Пластовий шлях».

ВІД ГАЗЕТИ – ДО ЖУРНАЛУ

17 років тривав цей шлях. І на рещті отримано статус загальнодержавного літературно-художнього журналу для дітей та юнацтва «КРАЇНА ТАЛАНТІВ».

у звичайному газетному форматі, далі розпочали працювати над спеціальними випусками газети-журналу «Сузір'я Фест», які почали виходити не тільки у паперовій,

– А хто є головним редактором цього журналу? – цікаволося у реєстратора Мінюсту.

– Як хто? – запитанням на моє відповідь держслужбовець і продов-

кованих аркушів один раз в квартал.

Насправді перед редакційним і авторським активом ми поставили амбітні завдання загально-

У 2002 році окремим додатком до правничої газети «Акцент» під рубрикою «Газета в газеті» почала виходити «Мала академія літератури і журналістики». Завдяки благодійникам вона поширювалась без-

але й у електронній версії. Редакційний колектив набув безцінного досвіду у підготовці та виданні журналу. Це сприяло прийняттю рішення про отримання статусу журналу «КРАЇНА ТАЛАНТІВ».

жив:

– Головним редактором нового загальнодержавного журналу «КРАЇНА ТАЛАНТІВ» є ви. Вітаємо з цією важливою подією. Назва журналу є надзвичайно цікавою,

державного рівня: надавати можливість юним літераторам і журналістам, митцям фото і малюнку друкувати свої твори на шпальтах журналу, брати участь у конкурсах, прес-конференціях, поглиблювати знання української мови, мови інших країн, оволодівати журналістськими та літературними жанрами, заснувати дитячу мережу юних журналістів і літераторів у країнах української діаспори.

Переконаний, у журналу «КРАЇНА ТАЛАНТІВ» велике творче майбутнє, яке цілком залежить від активності дітей та юнацтва. Вони наша надія і опора! Наша гордість і радість!

Через вашу журналістську газету редакція

колегія дякує усім за титанічну й натхненну творчу працю, за ваші численні вітання з нагоди виходу у світ першого номеру маліжанського видання – журналу «Країна талантів».

Василь ТАРЧИНЕЦЬ,
реktor МАЛіЖ, Заслужений журналіст України, головний редактор журналу для дітей та юнацтва «Країна талантів».

коштовно серед шкіл Закарпатської та Львівської областей, які одними із перших приєдналися до МАЛіЖ. Та особливої підтримки серед засновників видання ми не мали, а тому було вирішено зареєструвати окрему газету – «Сузір'я», яка одразу стала справжнім мостом творчого і літературного єднання. До активних авторів видання долучилися школярі та студенти Сполучених Штатів Америки, Польщі, Канади, Франції... Цьому творчому руху сприяли керівники філій МАЛіЖ у США – Володимир Ковалик, у Польщі – Петро Піпка, Франції – Любов Боднарчук.

Але ми прагнули подальшого росту. Тому перереєстрували газету на назву «Сузір'я Фест», а також отримали статус всеукраїнського видання. Кілька номерів вийшло

Відтак були підготовлені відповідні документи і скеровані до Міністерства юстиції України. І ось одного разу мені зателефонували із цієї урядової установи. За телефоном почув про те, що в Україні з'явилося на світ нове оригінальне літературно-мистецьке видання для дітей та юнацтва – журнал «КРАЇНА ТАЛАНТІВ».

принаймні в Україні немає такого видання, – сказала моя співрозмовниця...

Радісно і приємно було таке почути. Наш журнал відтепер виходитиме у світ змішаними мовами: українською, англійською, азербайджанською, французькою, німецькою, польською, російською, обсягом до 8 умовних дру-

**ЗАСНОВНИК – Львівська обласна організація
Національної спілки журналістів України.**

Реєстраційне свідоцтво ЛВ №1348/602-Р, видане 26.03.2020 р.
РЕДАКЦІЙНА РАДА: Я. Климович, Я. Фейло, В. Сорочук

Адреса редакції: 79007, вул. С. Крушельницької, 5, офіс 3

Конт. тел.: 032 261 02 22 e-mail: lvmedia@ukr.net

Комп'ютерна верстка: ПП «Редакція газети «Голос з-над Бугу»

Друк – ТОВ «Ромус-Поліграф», м. Львів, вул. Б. Хмельницького, 119А